Základy šermu

Úvod

Toto je podrobný návod, jak se naučit dobře bojovat na dřevárnách. Je hodně obsáhlý, ale šermovat se nenaučíte za dva dny a je třeba věnovat pozornost mnoha věcem. Kdo čeká geniální rady na pár snadných triků, díky kterým bude stále vyhrávat, bude zklamán. K tomuto textu patří i sedm videí, kde jsou nafilmovány některé pohyby (správné i chybné), které lze jen obtížně popsat slovy.

Nelekejte se rozsahu tohoto článku. Nemá smysl si ho celý přečíst a snažit se naučit vše najednou. Je toho dost nejmíň na rok cvičení. Postupujte postupně, pozvolna. Omlouvám se za hutný, koncentrovaný text, ale lépe to asi neumím.

Začneme trochu zeširoka, je to potřeba.

Proč se je třeba šerm učit

Asi zklamu mnohé nováčky, ale vzít do ruky meč nestačí. Chce to získat správné návyky, zafixovat si užitečné pohyby a reflexy a naopak odbourat některé instinktivní reakce. Musíte se naučit spolupracovat, orientovat se v situaci okolo sebe, myslet. V neposlední řadě to chce přeci jen i určitou úroveň fyzičky.

Abych použil své oblíbené přirovnání - šerm je jako fotbal (ne ten profesionální, spíš jako když si jdu s kamarády zakopat pro radost). Můžeme hrát, i když to děláme poprvé v životě a užijeme si to. Ale když se do hry přidá někdo, kdo to už trochu umí, moc si nezahrajeme. A když se přidá někdo, kdo fotbal pravidelně cvičí už několik let, nemáme šanci. Stejně tak v bitvě zabije zkušený bojovník nováčka za deset vteřin (nezávisle tom, jaké mají zbraně). To není přehánění, to je fakt. Na druhou stranu se šerm podle pravidel dřeváren dá naučit poměrně snadno a rychle (narozdíl třeba od skutečného šermu ocelovými meči). Po roce kvalitního cvičení (neflákáte se a máte se od koho učit) z vás bude slušný bojovník, po 2-3 dalších letech pak velmi dobrý bojovník.

Kdo tento návod píše a proč mu věnovat pozornost

Mám za sebou cca 6 let intenzivního historického šermu + cca 1000 hodin výuky jeho základů a cca 15 let dřevěného šermu + cca 1000 hodin jeho výuky. Učil jsem šermovat stovky nováčků. Velmi pravděpodobně jsem nejzkušenější učitel dřevárenského šermu u nás. To není snaha pochlubit se, to je snaha objasnit, proč si myslím, že vím o čem mluvím. Ačkoliv ani já nevím vše nejlépe :o)

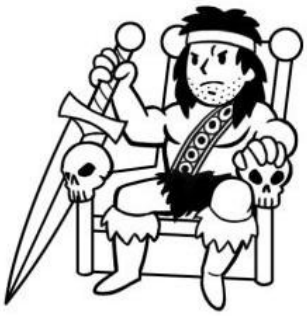

Ujasnění - proč se chcete naučit šermovat a co můžete od dřevěných bitev očekávat

Šerm dřevěnými zbraněmi a bitvy lze vnímat zhruba ze tří stran: je to zážitek, je to hra a je to rekreační sport. Zážitek jsou bitvy hlavně díky své atmosféře, skvělým kostýmům, neobvyklým situacím a dobrému chování účastníků. Je to super a je to také bezpečnější a dostupnější než bitvy s ocelovými zbraněmi (které jsou ale samozřejmě ještě o něco působivější). Umět šermovat je dobré, aby se člověk na bitvě choval rozumně.

Dobrou a zábavnou hru tvoří to, jak a o co se bojuje. Bitva nemusí sestávat jen z nudných, neustále opakovaných řadovek, lze ji zpestřit mnoha zajímavými podmínkami a úkoly. Umět šermovat je dobré, aby člověk pomohl svému týmu vyhrát. Nemusí být nejlepší, ale musí být užitečný. A pokud je pro vás vyhrávání důležité, je umění dobře šermovat základ.

No a šermování je de facto velmi zajímavý a všestranný rekreační sport. Rekreační je míněno jako protiklad sportu vrcholového, profesionálního. Nešermujeme proto, abychom podávali špičkové výkony. Neexistuje žádný spravedlivý způsob jak změřit, kdo je lepší bojovník. Bojujeme proto, že nás to baví. Že přitom důkladně protáhneme tělo a zvýšíme fyzičku, je příjemný vedlejší efekt. Když člověk umí šermovat, neumře tak rychle a víc a lépe si zabojuje.

Není nutné umět šermovat perfektně, ani skvěle. Ale je velmi vhodné, umět šermovat alespoň slušně. Nedělat hloupé, začátečnické chyby a trochu tomu boji rozumět, vidět do něj.

Jak a jakou zbraní chci bojovat

Než začnete cvičit, je také vhodné mít o tom nějakou představu. Vaše oblíbené zbraně se samozřejmě mohou (a nejspíš budou) průběžně měnit, jak si to vyzkoušíte v praxi. Takže na běžné bitvě můžete vystupovat zhruba v těchto rolích:

bojovník v řadě – jste základem formace vaší armády a spoléháte hodně na spolupráci s kamarády po stranách. Ideální zbraně jsou jednoručka a štít, obouručka nebo kopí (to ještě není všude povolené). Výhodou je, že se moc nenaběháte a že spolupráce může být zajímavá, nevýhodou je, že takový boj se časem může stát monotónní a nudný.

obíhač – spoléháte na svůj postřeh, rychlé nohy a útočíte na nepřítele ze směru, který nečeká. Vhodné jsou pro vás kombinace zbraní (meč a dýka nebo dva tesáky – ne všude jsou povolené), ale samozřejmě neškodí ani štít s jednoručkou (pokud vás štít výrazně nezpomaluje při běhání). Výhodou je poměrně pestrý boj, nevýhodou pak velká fyzická zátěž (hlavně ten běh).

univerzální bojovník – jste použitelní kdekoliv a k čemukoliv, bojujete tam, kde vám to přijde zajímavé, umíte držet řadu i rychle pohnout zadkem a překvapit nepřítele nečekaným útokem. Nejlepší je asi meč a štít, o něco slabší, ale použitelný je i meč a dýka. Samotná obouručka nebo dva tesáky jsou již slabší (obouručka kulhá v duelech, tesáky zase nedosáhnou v řadě), ale pokud se vám podaří vyřešit závěsy zbraní a budete schopni rychle střídat obojí, může to být velmi účinné.

střelec – máte luk nebo kuši (cvičení a použití viz návod na lukostřelbu), ale když se k vám přiblíží protivník, když vám dojdou šípy nebo když vaši spolubojovníci potřebují vaši pomoc v boji na blízko, přezbrojíte a bojujete ruční zbraní. Ve velké většině případů to musíte udělat rychle (1-2 vteřiny) a proto si nestihnete nasadit štít a většinou ani vytáhnout obouruční zbraň (obojí se také špatně nosí u sebe a obouruční zbraň není většinou vhodná do situací, kdy přezbrojujete). Většina lučištníků u sebe nosí jen jednoruční meč. Výrazně výhodnější je meč a dýka a špatné nejsou ani dva tesáky. Lze používat i malý pěstní štítek, který máte na předloktí a k dlani je přichycen jen tenkým páskem, takže ho máte nasazený už při střelbě (nepřekáží držení luku). Krýt se s ním je samozřejmě těžší než u velkého štítu, ale až se to po čase pořádně naučíte, je skoro stejně efektivní. Cvičte spíše duely (rychlá likvidace obíhače :o) a boj v pohybu než boj v řadě (kde jste užiteční hlavně jako střelci).

Nevychází to moc vyváženě, že? Nejvýhodnější je meč a štít a třeba oblíbené obouruční bojové sekery jsou mnohem slabší. Smiřte se s tím, je to realita. Na druhou stranu na dřevárny si jezdíte hlavně užít a ne jen vyhrát. Takže pokud máte opravdu dobrý pocit z

toho, jak bojujete svou zamilovanou zbraní / kombinací a snesete, že holt nebudete tolik vyhrávat, je určitě lepší si vzít i méně výhodnou zbraň. Zážitek je přednější než vítězství.

Co potřebuji k tomu, abych se stal dobrým bojovníkem

Nemusíte splnit všechno, ale čím více toho splníte, tím úspěšnější budete. Jednotlivé položky jsou řazeny podle relativní důležitosti:

Umět se chovat – Pokud se budete slušně chovat, budete pohodový a příjemný protivník, zašermuje si s vámi každý rád. Naopak, pokud budete všemožně podvádět, neuznávat si zásahy, kydlit (sekat bez nápřahu) a ve všech pravidlech hledat kličky, pokud budete bezohlední a nebezpeční a budete ostatní při boji ohrožovat, velmi brzy se stanete na bitvách nevítanými a nejen, že nebudete mít s kým cvičit, ale svoje případné umění šermovat nebudete mít kde využít.

Cvičit – pokud šermujete jen na bitvách, nedivte se, že se vaše schopnosti moc nezlepšují. Pravidelné tréninky (tak dvě hodiny týdně), výrazně zvýší vaše schopnosti. Už rok pravidelného trénování vás dostane na úplně jiný stupeň šermu. Více o trénování uvedu na konci tohoto dokumentu.

Mít dobré vybavení – nikdo si nemyslí, že sprinter v holínkách odvede dobrý výkon. Stejně tak šermíř bez dobrých zbraní nedokáže mnoho. Sám s tesákem proti štítařům nepřežijete. Potřebujete pořádné zbraně (jednoručka + štít, obouručka, jednoručka + dýka, dva tesáky – raději i více věcí z toho, ať si můžete vyzkoušet různé druhy a styly boje). Navíc potřebujete zbraně správně těžké (moc těžké = jste pomalí, moc lehké = kydlíte) a také správně vyvážené (u mečů). Nebuďte líní si vyrobit slušné vybavení.

Myslet - nebezpečný není silný nepřítel, nebezpečný je nepřítel, který myslí. Tupce přesvědčíte, aby bojoval v pro něj nevýhodné situaci, aby zbytečně plýtval svou snahou a schopnostmi a můžete chytře využít jeho chyb či nepozornosti. Chytrý protivník udělá totéž vám. Nebuďte líní myslet, jen tak budete opravdu nebezpeční.

Umět (být ochoten) běhat – jedna poměrně výstižná zásada praví, že dobrý běžec je nesmrtelný. Pokud někoho nedokážete porazit v boji, můžete mu utéct (většina veteránů je už moc líná a obrněná na to, aby se za vámi honili). Rychlé nohy jsou záchrana nováčků.

Mít dobrý kostým – zdánlivě nesouvisející věc. Ale kromě dobrého pocitu, který mám v hezkém kostýmu, ocenění či dokonce obdivu ostatních účastníků a solidního příspěvku k atmosféře akce, má dobrý kostým ještě jednu výhodu: organizátoři mnoha akcí ho často ocení životy navíc (mizerný kostým naopak penalizují) a bojovat celou bitvu se 2, 3 nebo 4 životy je citelný rozdíl.

Další věci nejsou nutné, ale pomohou:

Obratnost – pokud jste hbití a obratní, budete se učit rychleji a šerm vám půjde lépe. Nemusíte být ale nijak extrémně obratní, abyste časem dosáhli srovnatelné úrovně (klíčové jsou spíše zkušenosti).

Pohybová průprava – pokud jste dělali několik let karate, fotbal, či jiný sport, půjde vám šerm určitě lépe.

Vysoká postava – čahouni s dlouhýma rukama a nohama dosáhnou dál, jsou rychlejší a sekají víc seshora. Je to citelná výhoda. Pokud jste mladí a tím pádem zatím hodně malí, netruchlete, ještě vyrostete. Pokud už víte, že víc nenarostete, také neklesejte na mysli, zkušenosti jsou víc než dlouhé ruce a nohy.

Pravidla

Pamatujte, že souběžně s uměním bojovat se musíte naučit také umění dodržovat pravidla boje. A to i ve vypjatých, stresových situacích. Musíte se naučit ovládat, nedělat nebezpečné a zakázané věci. Musíte se naučit uznávat si zásahy a počítat si životy. Pozor, ono to zas není tak jednoduché. Stíhat si počítat životy a myslet na brždění svých ran například pokud jste obklopeni přesilou nepřátel, to chce delší výcvik. Určitě výrazně doporučuji po každém zásahu nahlas ohlásit, kolik vám ještě zbývá životů (pomůže to i vám).

Zásahové plochy

Na bitvách se u nás používají dva druhy zásahových ploch: starší krátké (taky označované FAS) jsou po lokty a kolena a dlouhé (někdy též ASF) po zápěstí a kotníky. Obojí jsou použitelné. Pro začátek ale výrazně doporučuji cvičit boj s krátkými zásahovými plochami. Dlouhé zásahové plochy jsou sice v boji jednodušší (nemusím přemýšlet, kam jsem to dostal), ale pro nováčky méně vhodné. Jednak je příliš svádí oťukávat vyčnívající holeně a předloktí a také jsou tyto zásahové plochy přeci jen docela bolestivé. Je také velmi snadné přejít z krátkých zásahových ploch na dlouhé. Obráceně to jde jen těžko.

Tak, teď už máme čím cvičit, máme jakousi představu, čemu se chceme věnovat a už konečně dojde na samotný šerm. Postupně tady rozeberu jednotlivé složky šermu a navrhnu různá cvičení, která by vám měla pomoci se zlepšit. Nejprve probereme boj jeden na jednoho (duel) a v druhé části se pak budeme podrobně věnovat boji více bojujících.

Boj jeden na jednoho

Jak držet zbraň v ruce

Pevně, celou rukou (žádné frajeření - viz video). U mečů mějte ruku zespodu přitištěnou k příčce, máte tak lepší kontrolu nad pohybem zbraně. U obouručních mečů by nahoře u příčky měla být dominantní ruka (u praváka pravá), protože ta vede sek. Totéž by mělo platit i obouručních seker a palic (i když se vám zbraň zdánlivě drží lépe obráceně). Rozhodně nedoporučuji měnit úchop během boje.

U obouručních mečů musí být ruce co nejdále od sebe (horní přitištěná k příčce, dolní až na hlavici - malíček se dotýká hlavice zespodu). Čím dál máte ruce u sebe, tím větší páku využíváte mezi rukama a tím rychlejší jsou pak vaše pohyby mečem. A přesně to potřebujete. U seker a palic je vzdálenost rukou dána vaší silou a hmotností zbraně. Čím dál jsou ruce od sebe, tím větší sílu a kontrolu nad zbraní máte a tím jste s ní rychlejší, ale také tím kratší je dosah vaší zbraně (ten je dán vzdáleností od horní ruky po konec zbraně).

Samozřejmě držím meč tak, abych sekal ostřím, nikoliv mlátil plochou (nebo šikmo). Když pevně sevřu meč, tak ostří meče je nad klouby prstů (viz video). U mečů s kulatým ostřím (polstrování mirelonem) se orientujte podle příčky.

Jednoruční pádné zbraně držte až za konec. Pokud jsou na vás moc těžké a musíte je při boji držet výš (někdy až v polovině), raději je seřízněte a udělejte si z nepoužitelné 90cm zbraně použitelnou 60cm zbraň. Neseříznutý topor by vás sváděl občas při seku chytit zbraň až za konec, ale přitom byste zbraň neovládali a nebyli ji schopni brzdit.

Jak stát

Nemusíte kopírovat různé šermířské střehy, ale několik základních zásad je dobré dodržovat. Kdo někdy dělal nějaké (jakékoliv) bojové umění či sport, už to většinou zná. Ono je to všude hodně podobné. Zde je popis, více viz video.

Trup držte rovně (při pohledu z boku i zepředu). Rovné držení těla umožňuje rychlý pohyb všemi směry a též v nouzi nějaký ten úhyb. Hlavní (a velmi běžnou) chybou je předklánění, hrbení a krčení se. Nepříteli místo svých zásahových ploch nastavujete raději hlavu a obličej. To je jednak nebezpečné a jednak hrubě nesmyslné (hlava je při skutečném boji jeden z nejlepších cílů). A mimochodem je to i proti pravidlům, která výslovně zakazují krýt se neplatnými zákazovými plochami.

Mějte pokrčené nohy. Pokud se potřebujete rychle pohnout (a to v boji potřebujete velmi často), mnohem rychleji to půjde z pokrčené nohy. Nejlépe až tak, že koleno je svisle nad špičkou nohy. Je to nepohodlné, ale jste velmi pohybliví, děláte velmi dlouhé kroky = rychlý pohyb a k tomu máte nízko těžiště, takže jste stabilní. A navíc jste menší cíl, aniž byste vystrčili hlavu. Časem si na to zvyknete. Váhu se snažte mít rozloženou rovnoměrně na obou nohách (když se příliš opřete o jednu nohu, nemůžete s ní pak uhnout).

Nohy je nejlépe mít chodidly kolmo na sebe (jste stabilní ve všech směrech), ale tak, aby si navzájem nepřekážely. Jedna noha míří špičkou na protivníka, druhá má chodidlo kolmo na směr k protivníkovi. Kolena by měla být nad chodidlem a neměla by směřovat k sobě. Také je velmi dobré zvyknout si mít obě chodidla pevně opřená o zem (abyste se o ni mohli pevně opřít, když se potřebujete rychle pohnout). Žádné stání na hraně či špičce nohy. Žádné holubičky.

Trup mějte natočený přímo proti protivníkovi (stůjte k němu čelem), tak nejdál dosáhnete. Výjimkou je jen samotná jednoruční zbraň, kdy se vyplatí stát k protivníkovi bokem (pravák pravým). Jste menší cíl a hlavně dál dosáhnete.

Jak se hýbat, jaké dělat kroky

Stát při boji na místě je k ničemu.Asi nejjednodušší (a na dřevárnách reálné), je na nohy nijak zvlášť nemyslet a prostě nějak chodit. Hlavně se při pohybu snažte stát trupem rovně, nepředklánět se ani nezaklánět, neškubat tělem. Mějte celou dobu pokrčené nohy a buďte co nejníže. Buďte natočení k nepříteli, buďte stabilní a buďte připraveni se pohnout kdykoliv jakýmkoliv směrem. Nemusíte nad tím moc přemýšlet. Jedině snad - zkuste se při pohybu nehoupat, tj. když děláte krok, pokrčte trochu víc nohu, aby se při kroku vaše tělo nepohnulo nahoru a dolů. Pomáhá to, aby si soupeř včas nevšiml vašeho pohybu. Neinspirujte se knížkami, filmy a počítačovými hrami. Žádné piruety a otočky! K nepříteli stůjte vždy čelem a v pořádném střehu.

Pokud chcete doporučit dobře použitelné kroky, podívejte se na video. Samozřejmě, že pořádně zvládnuté kroky podle historického šermu (doporučuji italský, renesanční střeh) pomohou, ale za těch potřebných několik set hodin tvrdého drilu to nestojí.

Jak držet zbraň ve střehu

Zbraň by měla být připravená k okamžitému útoku. Je mnohem lepší držet zbraň v nápřahu, kdy při první šanci prostě rychle seknete, než když se musíte nejprve napřáhnout a šance vám obvykle uteče (nápřah varuje protivníka). Vůbec nemá smysl na nepřítele mířit mečem. Bod není povolený útok a proto je hloupost stát v pozici, kdy můžete rychle bodnout, ale před sekem se je nutné napřáhnout. A určitě nemiřte svojí zbraní nepříteli do očí. Přitom totiž využíváte reálného instinktivního strachu nepřítele a reálné obavy ze zranění nemají na dřevárnách co dělat.

Dobrý nápřah je nad jedním z ramen (pro praváka je lepší pravé). Můžete z něj seknout celou řadu seků. Ještě univerzálnější je nápřah nad hlavou, ale zde musíte tvrdě odbourat automatický reflex seku seshora na hlavu. Naopak nepříliš praktické jsou nápřahy, ze kterých lze provést útok jen velmi málo způsoby a směry, nepřítel pak ví předem, co uděláte. Ruka držící zbraň musí být v nápřahu vždy před tělem. Nikdy ne za ním (sek je zbytečně dlouhý a pomalý, nepřítel stihne zareagovat).

Pro držení štítu existuje dobrá pomůcka. Představte si, že váš štít je reflektor. Stále (i při vašem útoku) ho držte tak, abyste jím jakoby osvětlovali protivníkův trup. Štít musí být neustále kolmý na spojnici vašich těl. To platí pro všechny typy štítů. Rozhodně nedržte štít skloněný tak, aby vám po něm zásahy klouzaly na obličej. Též mějte obličej daleko od hrany štítu.

Štít nedržte těsně u těla, ale hodně vepředu (ale ne příliš, aby vás nebolela ruka). Zpoza štítu se soupeři nabízí nahoře rameno ruky držící štít a dole stehno. Držte štít zhruba uprostřed (aby byl vidět jen malý kousek ramene a malý kousek nohy) - to nepříteli dává jen malé šance na zásah. Když jedno místo zakryjete úplně, nabízíte nepříteli otevřeně to druhé a on tam často zaútočí (čehož lze později využít k nalákání soupeře k útoku, který můžete dobře předvídat).

Pokud máte štít s pěstním držením (obvykle vikingský štít držený jen rukou ve středu), snažte se ho držet co nejvíce vepředu v natažené ruce, kryje vás tak ještě více. U těžších štítů vám může odlehčit řemen štítu přehozený přes rameno.

Pokud máte meč a dýku, doporučuji ruku s dýkou držet nataženou (ne úplně propnutou) před sebou tak vysoko, aby dýka kryla sek na rameno. Tím, jak je dýka vepředu, zabírá velký úhel a slušně pasivně kryje. Dva tesáky držte před tělem, špičkami mírně k sobě, dokonce můžete špičky mírně překřížit.

Jak sekat

Než začnete bojovat, je dobré naučit se nejprve dobře útočit. Sek musí mít nápřah, musí být brzděný a musí být rychlý. Také musí mít plynulou rovnou dráhu (žádné ostré změny směru pohybu zbraně během seku) a musí dosáhnout co nejdál. Všimněte si, že některé požadavky jsou přímo proti sobě. Na jedné straně musíte sekat co nejrychleji, abyste vyhráli. Na druhé straně vás nehorázně zpomaluje nutnost dělat nápřahy a brzdit rány. Smiřte se s tím. Požadavek na realističnost a bezpečnost je klíčový. Je třeba naučit se sekat co nejrychleji a přitom pořádně a bezpečně.

Nápřah je trochu obtížné úplně popsat. Velmi pomůže představa sekery či mačety a snahy o přesekání kusu dřeva. Je vám asi jasné, že když pohnu mačetou o deset centimetrů, tak nic nepřeseknu a když seknu sekerou jen pomocí zápěstí, tak také ne. Asi nejlepší definice nápřahu na dřevárnách je: rána není vedena jen pohybem zápěstí (ale i aktivně se hýbe i loket a pokud možno i rameno) a zbraň opíše alespoň čtvrt kruhu (středem otáčení je ruka držící zbraň).

1. cvičení - "minuta sekání"

Stoupnete si do střehu (pokud chcete používat štít, tak i se štítem) a proti vám si stoupne pomocník (nemusí to být ani šermíř, stačí kamarád, sourozenec apod.), pokud možno také ve střehu, jen ruce dá za záda (aby se vyhnul bolestivým zásahům do nich). V úplné nouzi bude ze začátku stačit místo kamaráda i jen nějaký sloup. Stoupnete si od pomocníka tak daleko, abyste na něj dosáhli jen s nataženou rukou (zbraň a vaše paže tvoří jednu přímku). Vy pak do něj minutu sekáte a snažíte se o následující (též viz video):

- každý sek má pořádný nápřah (představte si, že se snažíte sekerou přesekat strom)
- každý sek musí být mířený (nesekáte bezhlavě, snažíte se trefit konkrétní místo)
- každý sek musí být brzděný (útoky nesmí vašeho pomocníka bolet, tedy alespoň ne moc)
- každý sek musí pomocník cítit, musíte se ho dotknout (někteří lidé musí překonat strach seknout do někoho)
- seky nepravidelně (!!) střídáte, neopakujete stále 2-3 stejné seky, pokud možno sekáte i mírně nepravidelným tempem
- stále sekáte s nataženou rukou (máte tak maximální dosah), zasahujete pomocníka posledními deseti centimetry své zbraně
- při seku jde meč rovně, nemění ostře směr, ani se neotáčí čepel (viz video)
- sekáte co nejrychleji, opravdu se snažíte a makáte (to, že vás bolí ruka, je úplně normální)
- stále držíte střeh (nepředklánět se, žádné holubičky, štít držet tak, aby jako reflektor mířil na trup nepřítele), při secích nehýbete nohama ani trupem, nekývete se

Pozor, hlavně zpočátku to není jednoduché, musíte hlídat mnoho chyb najednou. Ale když to budete poctivě cvičit (doporučuji 1-2x denně po dobu minimálně jednoho měsíce), jednak se vám výrazně zlepší technika seku a hlavně podstatně zrychlíte své útoky (klidně na více než dvojnásobek). Po dostatečně dlouhém cvičení se vám útočení zautomatizuje, nemusíte na něj v boji myslet a můžete se soustředit na další věci.

Doporučuji, aby pomocník během sekání v duchu počítal platné zásahy (ty, které měly nápřah, byly brzděné a trefily zásahovou plochu) a jejich počet použijte jako měřítko svého úspěchu. Podle druhu zbraně byste měli dosáhnout 60-110 zásahů za minutu (nejpomalejší jsou jednoruční kladiva a sekery, poté nevyvážené jednoruční meče, poté vyvážené jednoruční meče, poté obouruční kladiva a sekery, poté obouruční meče a nejrychlejší jsou tesáky). Pomocník vás celou dobu hecuje k co největšímu výkonu a průběžně vás kritizuje za vaše chyby (předklánění, malé nápřahy, opakující se seky, štít nemíří na něj atd.)

Pokud vás ke konci minuty bolí ruka, je to normální. Pokud máte naprosto zničenou ruku již po půl minutě nebo pokud dosahujete i po delším cvičení velmi malého počtu zásahů, potřebujete nutně lehčí zbraň - pořiďte si ji IHNED. Nemá smysl cvičit s nepřiměřeně těžkou zbraní. Pokud běžně dosahujete ohromného počtu zásahů nebo vás po minutě sekání nebolí moc ruka, pořiďte si určitě těžší zbraň (je vhodnější ke krytí a také s ní nebudete kydlit).

Mezi jednotlivými "minutovými" cvičením si dejte dost dlouhou pauzu, nemá smysl cvičit několikrát za sebou. Svaly ruky jsou moc unavené. Výhodou tohoto cvičení je, že se ho můžete provádět i sami doma. Později můžete cvičení zpestřit tím, že pomocník bude držet zbraň (i štít) a bude jí před sebou pomalu pohybovat (klidně do náhodných pozic) a tím bude střídavě odkrývat a zakrývat různé zásahové plochy. Vy se pak kromě sekání musíte též rozhodnout, kam a z jakého směru je nyní nejvýhodnější sekat.

Neměli bychom zapomenout ani na rubové seky, tj. seky zadním ostřím meče. Jsou použitelné (zvláště jako nečekané navázání na běžný sek), ale dejte si pozor na dvě časté chyby: 1) i při rubovém seku musí mít zbraň nápřah, 2) konec zbraně se musí pohybovat obloukem, jinak budete místo seku spíše bodat (obojí viz video).

Plynulý pohyb zbraní

U seků si dejte pozor ještě na jednu věc: když seknete, tak dokud vaše zbraň letí z nápřahu až do bodu, kdy dopadne, stále ohrožujete nepřítele a ten musí toto ohrožení řešit. Vaše zbraň má ale setrvačnost (zvláště těžké a pádné zbraně) a než se vám její pohyb podaří převést do dalšího nápřahu, nepředstavujete pro soupeře žádné nebezpečí a on toho rád využije. Snažte se tedy tyto časové úseky co nejvíce omezit. Nedělejte rozmáchlé, dlouhé seky, nepoužívejte těžké zbraně, které s vámi mávají, navazujte jeden sek na druhý plynulými oblouky, omezte prudké změny směru pohybu své zbraně (jsou namáhavé a hlavně pomalé). Vaše zbraň by většinu doby měla být před vámi a směřovat k nepříteli. <u>Během boje by vaše ruka ani zbraň nikdy neměly být za vámi.</u>

Vzdálenost mezi soupeři

Nezdá se to, ale jde o zcela klíčový prvek šermu. Nejjednodušší způsob, jak se vyhnout útokům soupeře, je stát o něco dál, než dosáhne zbraní, takže vás nezasáhne, ale jen promáchne naprázdno. Nemusíte krýt, nemusíte se nijak výrazně hýbat a můžete přitom po nepříteli sekat. Pokud ale chceme soupeře vůbec zasáhnout, nesmíme od něj stát příliš daleko. I kdyby nám ukázal záda, tak než přiběhneme, všimne si našeho pohybu a dá si na nás pozor.

Ideální je stát tak, aby vás soupeř, když zaútočí bez kroku, netrefil asi o 5-10cm. Samotný sek rukama, při kterém soupeř nepohne tělem, je nesmírně rychlý. Vzhledem k reakční době obránce je téměř nemožné se mu ubránit. Když budete stát se soupeřem moc blízko u sebe, tak ten kdo první zaútočí, zasáhne. Stůjte tak, aby pokud na vás chce protivník dosáhnout, musel udělat krok. To je mnohem pomalejší a výraznější pohyb, kterého si včas všimnete a stihnete zareagovat. Nestůjte ale ani decimetr dál, než je nutné, abyste stihli rychle reagovat na šanci a nečekaně zaútočit.

Se správnou vzdáleností je třeba pracovat hlavně u boje lidí s různě dlouhými zbraněmi. Pro majitele obouruční zbraně je ideální stát ve vzdálenosti, kdy on už na nepřítele dosáhne a nepřítel mu přitom nemůže ublížit. Když chce majitel kratší zbraně útočit, má jeho protivník obvykle alespoň jeden "volný" útok, než se k němu nepřítel vůbec dostane (a pokud je tímto útokem nepřítel zasažen, měl by svůj postup zastavit a vrátit se - to je pravidlo, které brání nesmyslné technice typu: nechám si od něj dát jeden zásah a pak přiběhnu a ukuchám ho nožem - ten jeden zásah totiž v reálu spolehlivě zastaví).

Získat dobrý odhad vzdálenosti trvá delší dobu. Je to spíše záležitost měsíců a let, takže netruchlete, když vám to zpočátku nejde a nenechte se zdeptat zkušenými šermíři, kteří na váš útok nijak nereagují a jen s úsměvem o pár centimetrů poodstoupí a váš sek je těsně mine. Časem to budete umět taky.

Nesnažte se dohnat fakt, že stojíte od soupeře daleko a nedosáhnete, předkláněním se. Je to nešikovné a hrozně nereálné. Jednak se při větším předklonu natolik vychýlíte z rovnováhy, že se nejste schopni nikam rychle pohnout a hlavně při tom soupeři nastavíte

hlavu, což je ve skutečném boji ideální cíl. Stačil by kopanec a byli byste vyřízení. Mírný (!) předklon má smysl jen pokud svým útokem připravujete soupeře o poslední život a jste si naprosto jistí, že nedokáže přejít do protiútoku. Jinak prostě udělejte delší krok.

2. cvičení - "těsné uhýbání"

Je pomalejší a techničtější: kamarád má zbraň, vy ne (později si ji vezměte), stoupnete si s ním proti sobě do bezpečné vzdálenosti (kamarád na vás nedosáhne bez kroku) a poté kamarád sekne (můžete předem vědět kdy a jak) a vy ustoupíte kousek dozadu, aby vás minul. Musí vás minout jen velmi těsně (o 5-10cm), pokud ustupujete moc daleko, snažte se to příště zlepšit. Střídejte různé soupeře a zbraně. Při ústupu mějte tělo stále rovně, nijak sebou neškubejte, při reálném boji přitom budete provádět protiútok (sek na soupeře). Později si vezměte zbraň (ne štít) a pokud možno ji během cvičení držte v nápřahu (nesekejte, to budeme cvičit později, ale mějte ji připravenou k seku). Jde o to, aby vás do ní soupeř netrefil a abyste byli neustále připraveni sami seknout.

Při tomto cvičení trénuje i útočník, a to sek s krokem dopředu. Správně by měl takový útok vypadat tak, že první vyrazí ruka se zbraní, bezprostředně po ní vyrazí dopředu tělo a rána dopadne ve stejném okamžiku, kdy dokončíte krok. Je hrubou chybou, když nejprve uděláte krok dopředu a teprve poté seknete. Když totiž nepřítele neohrozíte svým útokem, může na vás útočit, zatímco se k němu přibližujete. Samozřejmě je třeba při útoku dodržet všechny podmínky výše (minutové cvičení).

3. cvičení - "rukavicová"

Je akčnější, ale může trochu bolet: s kamarádem si oba vezmete místo zbraní rukavice (bez cvočků a jiných tvrdých částí, místo rukavic lze použít třeba i hadrové obušky) a snažíte se navzájem tou rukavicí trefit. Je to bolestivé, ale nezraní to. Důležitější než trefit protivníka, je nebýt sám trefen, tj. nesmí dojít k situaci, kdy se navzájem oba bezhlavě mlátíte (představte si, že bojujete noži). Protivníkovy útoky nekryjte, uhýbejte jim. Doporučuji povolit jako zásahové plochy úplně celé tělo včetně hlavy. Víc to bolí, ale odnaučíte se ji vystrkovat dopředu. U svých útoků hleďte na jejich "hodnotu", pokud mě kamarád zasáhl do stehna a já jeho do obličeje, jsem na tom lépe. Samozřejmě se při boji nenechávejte ovládnout emocemi, myslete a zkuste protivníka nachytat klamnými útoky. Toto cvičení je fyzicky docela náročné, po pár minutách si odpočiňte. Samozřejmě střídejte protivníky.

Jak uhýbat.

V principu existují dva druhy úhybů: ústup dozadu či do strany, kdy stále stojíte rovně a jste připraveni se hýbat dál. To je ideální stav. Vlastně jde jen o udržování správně vzdálenosti od soupeře. Cvičte a zhusta používejte. Ale užitečné jsou i úhyby, kdy uhýbáte jen částí těla a na okamžik zůstáváte v krkolomné pozici.

Základní a prakticky nutný je úhyb nohou. Krýt nohy zbraní nebo štítem je velmi nepraktické, protože je to pomalé a hrozně při tom odkrýváte vrchní část těla. Prakticky jediným rozumným řešením je útokům na nohy uhýbat. Pokud máte ve střehu dostatečně pokrčenou nohu a útok nedosáhne moc daleko, může někdy pomocí jen stažení kolena dozadu (viz video). Pokud je útok delší (musíte umět odhadnout vzdálenost), musíte na okamžik uhnout celou nohou dozadu (aniž byste příliš škubli tělem). Na malý okamžik zůstáváte viset ve vzduchu a než začnete padat, vrátíte nohu zase zpátky. K tomu je důležité přesné načasování úhybu, což je poměrně těžká věc, která se učí delší dobu. Ale vytrvejte a stále to zkoušejte. Rozhodně se to vyplatí.

Občas je použitelný i úhyb břichem dozadu, ale pozor, pokud uhnete moc a nepřítel bude pokračovat ve svých útocích, většinou vás dostane hned dalším sekem, protože v úhybu se nedokážete pohnout, jak byste potřebovali. Podobný je úhyb vrškem těla (záklon), ale ten dokážou rozumně použít jen velmi mrštní jedinci. Na různé přeskakování čepelí a kotouly do boku zapomeňte, to je jen pro efektní filmové scény a počítačové hry.

Krytí štítem

Štít držte neustále tak, aby vás co nejvíce pasivně kryl (štít míří vždy přímo na nepřítele jako "reflektor" - viz výše). Snažte se to dodržovat i během krytí. Jen o malý kousek posuňte štít do boku, nahoru nebo dolů (nenatáčejte ho) a hranou štítu zachyťte ránu. Štítem nikdy nemávejte a nekryjte jeho plochou. Soupeř čeká právě na to, až posunete svůj štít z pozice, kdy vás kryje, a dáte mu krásnou šanci na útok. Pokud protivníkovy rány příliš vychylují váš štít, pořiďte si těžší. Zkušený štítař se pozná podle toho, že ho žádnou fintou nedonutíte odklonit štít a odkrýt se. Dávejte pozor na sekery a kladiva, které zasahují až kus za štít. Ty musíte krýt výrazně větším vychýlením štítu (hlavně sek na rameno).

Krytí zbraní

Jde kupodivu o záležitost, kterou se snažíte moc neprovádět (mnohem lepší je uhnout a přejít do protiútoku), ale umět ji musíte. Nesnažte se slepě krýt všechny útoky. Nekryjte zásahy, které na vás nedosáhnou. Snažte se vždy poznat, zda soupeřův útok dosáhne (a musíte ho krýt) nebo nedosáhne a pak ho ignorujte a sami útočte.

Důležité je uvědomit si, že pokud má vaše zbraň zastavit nepřítelovu, musíte ji držet na správném místě a nechat se zasáhnout do správné části zbraně. A ani tak nemáte zaručen úspěch, záleží totiž i na poměru hmotností zbraní a síly bojovníků. Snažit se krýt dvacet deka těžkou dýkou obouruční meč je naivní blbina (dýka na krytí by měla vážit nejméně půl kila a ani tak s ní obouruční zbraně raději nekryjte).

Svoji zbraň při krytu nenastavujte slepě do předem nacvičené polohy. Sledujte, kudy letí útočící zbraň a nastavte jí svoji zbraň do cesty tak, aby byla vaše zbraň kolmo k útočící zbrani (jinak váš kryt mine) a byla zasažena těsně u příčky. Tam máte největší sílu a kryt udržíte. Nikdy nekryjte koncem své zbraně, tam neudržíte ani velmi slabý sek. Také se snažte držet zbraň u krytu těsně u těla. Když ji budete držet hodně před tělem, budou sice vaše kryty rychlejší, ale také mnohem slabší (mohou si to dovolit jen velcí hoši s těžkými zbraněmi). Krom toho tak zbytečně kryjete i útoky, které by nedosáhly.

Při krytu samozřejmě držíte svoji zbraň tak, aby kryla vaše tělo a počítáte s tím, že se po zásahu cizí zbraní ještě o kousek posune. Všechny útoky směřující nad váš pas kryjte čepelí nahoru (výjimkou je jen rychlý kryt po seku, který provádíte otočením zbraně - viz

video). Nohy musíte krýt čepelí dolů, což vás na dlouhou dobu odkrývá a proto se snažte nohama spíše uhýbat. Krýt nohy výrazně sníženým krytem s čepelí nahoru znamená strčit do ránu svoji hlavu. Nedělejte to!

U krytu štítem i zbraní je důležité nenechat se nachytat naznačenými seky a krýt jen útoky, které vás opravdu ohrožují. Toho dosáhnete tak, že pozorně sledujete nepřítelovy útoky a kryjete na poslední chvíli. Když dáte zbraň do krytu už v okamžiku, kdy se soupeř jen napřahuje nebo když teprve začíná sek, nebude hloupý a jednoduše sekne mimo váš kryt.

Krytí štítem i zbraní je třeba cvičit! Většina začátečníků zvládne vykrýt nejvýše dva tři útoky za sebou a poté ztratí soustředění a orientaci a jen instinktivně někam nastavují zbraň nehledě na to, kdy a kdo útočí), často úplně mimo nepřítelovy útoky, takže jsou vzápětí mrtví. Útočníkovi stačí nepřestat útočit. Pokud máte jako nováček přežít víc než deset vteřin souboje, musíte se naučit soustředěně krýt. Tj. ani po celé sérii seků neztrácím přehled o tom, kdy a kam soupeř útočí a vždy pečlivě kryji. Nenechte se rozhodit dlouhou sérií útoků.

4. cvičení - "krytí"

Jeden z dvojice pouze kryje a kamarád na něj útočí dlouhou (a samozřejmě rychlou) sérií útoků. Často střídejte útočníky a zbraně. Pokud dokážete bezpečně vykrýt deset po sobě jdoucích útoků, jste použitelní. Pokud při tom dokážete i myslet na to, kde se soupeř při útoku odkrývá a jak by se do něj dalo seknout, jste nejen použitelní, ale začínáte být i nebezpeční :-)

Průběh boje

Nebojte se, útočte. Když se na vás vrhne protivník, je klasická instinktivní reakce schoulit hlavu a nastavit mu záda. Ale to je v boji sebevražda. Jediné, co může zastavit nepřítele, je strach, že ho zasáhnete. Pokud nebudete útočit, nijak ho neohrožujete a on do vás může v klidu sekat. Je jedno, jak dobře se kryjete, jednou vás trefí. Pokud nebudete útočit, nemůžete nikdy vyhrát. Jediný způsob, jak se zachránit před útoky nepřítele, je také na něj útočit! Odbourat instinktivní strach a zábrany trvá jednomu pět minut, jinému měsíce. Povzbuzujte ty opatrnější, časem zvládne aktivní útok každý. Při boji musíte být v dobrém slova smyslu agresivní, to neznamená sekat zuřivě a bezhlavě, ale útočit intenzivně a často. Také promyšleně a rafinovaně (a ne sebevražedně).

Když útočíte, miřte. Uvědomte si, proč sekáte: abyste nepřítele zasáhli. Nemá smysl sekat do vzduchu (jen se unavíte a soupeř má krásnou šanci k protiútoku), nemá smysl sekat nepříteli do zbraně (i když jí odkloníte, stihne ji většinou vrátit dřív, než zaútočíte), nemá smysl sekat protivníkovi do štítu (jen si poničíte polstrování), nemá smysl sekat mimo zásahové plochy (neplatí to a můžete někomu ublížit). U každého seku byste měli vědět, proč sekáte tam, kam sekáte. V klidu se podívejte na protivníka a zkuste vymyslet jakým sekem (kam a z jakého směru) byste ho mohli zasáhnout. Zkoušejte víc způsobů. Časem najdete jeho slabiny.

Když sekáte, sekejte vícekrát za sebou. Velmi častou hrubou chybou je zaútočit a poté se stáhnout zpět do střehu. První útok se kryje nejsnáze, protože nepřítel má hodně času si ho všimnout a je ve střehu, z kterého zvládne vykrýt hromadu věcí. Druhý útok se kryje hůř. A co teprve pátý! Když se rozhodnete zaútočit, proveďte celou dlouhou sérii útoků. Nezastavujte se, dokud nepřítel nebude mrtvý! Ale samozřejmě miřte (což ze začátku není jednoduché). Doporučuji cvičit to tak, že se domluvíte, že kamarád bude jen krýt a vy na něj zkusíte vyrukovat se sérií seků (alespoň osmi). Snažte se u svých útoků neztratit tempo a cílené míření.

Ne každý váš sek musí mít nutně za cíl nepřítele zasáhnout. Používejte i naznačené seky, které nepřítele vyprovokují k reakci, při které se odkryje a vy ho následujícím sekem zasáhnete. Sledujte, jak nepřítel reaguje na vaše útoky a pokud uvidíte, že se jeho pohyby opakují a při některém krytu se odkrývá, naznačte útok, kterým ho přimějete se odkrýt a poté sekněte na odkrytou část těla. Je to jednoduché a velmi účinné. Jen si dávejte pozor, aby měl váš útok pořádný nápřah. Nejjednodušší klamavou fintou je výrazný nápřah (na který nezkušený soupeř reaguje krytem) a poté sek na jiné, odkryté místo. Na méně zkušené protivníky to bohatě stačí.

Leváci mohou být někdy nepříjemní protivníci, protože útočí z jiných směrů, než čekáte, jinak se odkrývají apod. Je to ale jen o zvyku. Pokud nemáte možnost cvičit s nějakými leváky, poprosté občas nějakého na bitvě.

Protiútok

Jde o velmi užitečný prvek šermu**.** Zastavíte soupeřův útok a současně zaútočíte vy na něj. Kromě toho, že se zbavíte ohrožení ho často i zasáhnete a hlavně přejdete sami do útoku. Dosáhnete toho tím, že současně uděláte dvě věci: kryt / úhyb a útok. Důležité je, že váš útok probíhá současně s útokem protivníka. Nezačnete sekat až poté, co vykryjete / uhnete nepřítelův útok, ale už v okamžiku, kdy odhadnete, že ho vykryjete / uhnete mu. Klíčové je dobré načasování (rozhodují desetiny vteřiny). Stejně jako správný odhad vzdálenosti se dobré načasování učí pomalu, ale až ho zvládnete, budete velmi nebezpeční.

Fajn je, že při protiútoku prakticky vždy dosáhnete na nepřítele. On totiž zrovna seká na vás a proto má nataženou (a prakticky vždy odkrytou) ruku, ve které drží zbraň. Nepřítele, který se dobře kryje (obzvláště štítaře), máte jen malou šanci zasáhnout. Řešením je přimět ho k útoku a sekat na rameno či paži, kterou útočí. Pozor, zkušení štítaři (zvláště s erbovým štítem) si při seku dokážou rohem štítu krýt rameno a paži útočící ruky (viz video). Jednoduchou fintou, jak nepřítele přimět k útoku, na který provedu protiútok, je jakoby náhodou či z nedbalosti odkrýt atraktivní zásahovou plochu (například trochu nadzdvihnout štít a vystrčit nohu pod ním) s tím, že jsem připraven krýt nebo uhnout (je to snadnější, protože víte dopředu, kam protivník zaútočí).

Štítaři to mají nejjednodušší. Odhadnout, že útoku protivníka stihnu dát do cesty štít je totiž poměrně jednoduché a stihne to i začátečník. U štítu by mělo téměř bez výjimky platit: nekryji štítem, raději kryji štítem a přitom sám útočím. Bez štítu vám zbývá jen uhnout a seknout. Jde to také dobře, jen je trochu těžší se to naučit.

5. cvičení - "úhyb a současný útok"

Vraťte se k druhému cvičení a navažte na něj: útočník sekne, vy těsně uhnete a současně seknete po něm (pokud máte delší zbraň či ruce, můžete i jinam než na jeho útočící ruku). Doporučuji štítařům odložit štít a cvičit to také, zlepší si odhad vzdálenosti a načasování. Krom toho by to určitě měli cvičit štítaři i se štítem a s uhýbáním nohou - to budou zcela jistě potřebovat. Protiútok s krytem dýkou je těžší, na krytí dýkou se musíte podstatně více soustředit (musíte se trefit mnohem přesněji) a dělat při tom současně něco jiného (sám útočit) je těžší.

Později protiútoky cvičte tak, že jeden kamarád zahrne druhého sérií útoků, ten je kryje a na jeden z nich (pozor, ne na první a ne na poslední) provede protiútok.

Předvídání soupeře

Při boji vám velmi pomůže, když dokážete předem odhadnout, co nepřítel udělá (kdy a kam zaútočí). Nováček vám to zřetelně napoví očima (vždy se nejprve podívá na místo, kam bude útočit) nebo (pokud nedrží zbraň připravenou v nápřahu) nejprve napřáhne zbraň. U zkušenějšího protivníka je to těžší odhadnout, ale jde to. Před sekem trochu nahrbí rameno a nepatrně napřáhne zbraň. Před krokem trochu přenese váhu a nakročí nohy. Často se protivník před útokem také výrazně nadechne.

Jak se dívat: nesledujte soupeřovu zbraň (hýbá se moc rychle), ani obličej (z tváře zkušeného bojovníka toho moc nevyčtete). Sledujte soupeřův trup a ramena. Z nich dobře odhadnete pohyb rukou a těla. Co nejvíce využívejte periferní vidění. Je velmi citlivé na pohyb a pomůže vám včas zaregistrovat útok či jiný náhlý pohyb.

Sami se snažte být co nejméně předvídatelní. Ve střehu stůjte perfektně připraveni tak, abyste mohli kdykoliv vyrazit tělem i rukou do útoku a odpadly ty drobné přípravné pohyby, které vás prozradí soupeři. Do útoku vyrážejte v nečekané okamžiky (pokud hovoříte, tak ne až domluvíte, ale v půlce věty a v půlce slova). Neopakujte stále tytéž útoky a pohyby. Překvapte nepřítele.

6. cvičení - "postřeh a nepředvídatelnost"

Jeden z vás si stoupne do střehu a drží meč napřažený do boku ve výši ramen. Druhý si stoupne beze zbraně do střehu naproti, ale kus vedle tak daleko, aby dosáhl na špičku meče konečky prstů předpažené ruky. Poté rozevře ruku a snaží se chytit meč tak, že náhle udělá dva kroky dopředu a sevře prsty kolem meče. Kamarád s mečem se dívá rovně dopředu (do prázdna, protivníka sleduje jen periferním viděním) a snaží se včas uhnout mečem dozadu. Pokud je meč chycen skoro pokaždé, jděte dál od sebe, pokud skoro nikdy, trochu se přibližte. Pozor, meč nechytáte tím, že se předkloníte, ale tím, že uděláte krok dopředu (dělejte raději více kroků, abyste měli jistotu, že se z prvního kroku dokážete snadno dál pohnout). Vše viz video.

Po nějaké době uhýbající pozná, kdy se chystá chytač vyrazit, ale ještě nedokáže říci proč. Po delší době už poznáte, jakou konkrétní chybu dělá (nepatrné natočení trupu, nakročení, nahrbení, …). Sdělte ji chytači a ten se ji bude snažit odbourat.

Pohotovost

Každý může udělat chybu, ale je hřích nevyužít chyby soupeře. Pokud soupeři něco nevyjde (upustí meč, skončí krok v nepoužitelné pozici, spadne na zem, otočí se k vám zády), vždy toho pohotově využijte a zabijte ho. Ne jen zaútočte, jeden útok nestačí. Využijte toho, že momentálně nedává pozor nebo se nemůže bránit a útočte, dokud nezemře. Galantní rytířskost si nechte na turnaj, v bitvě se chovejte jako voják, kterému jde o život. Na druhou stranu ale takto nevyužívejte situace, které nesouvisí přímo se hrou. Pokud protivníkovi spadnou brýle, pokud ho někdo bolestivě zasáhl, pokud se během boje dostal do trní či bahna, je slušné tyto "neherní" výhody nevyužívat.

Specifika různých zbraní v duelu

Jednoručka a štít – velmi účinné, ale časem hrozně nudné. Když se štítař naučí dobře krýt, stává se, že se plně spolehne jen na protiútoky a sám prakticky vůbec neútočí. Skvěle (neprorazitelně) se kryje a na vaše nesmělé útoky odpovídá téměř vždy nebezpečnými protiútoky. Dva štítaři tak kolem sebe mohou kroužit a osekávat se i půl hodiny, aniž by se zasáhli. Vaše šance je v tom, štítaře rozhýbat. Navnaďte ho, aby provedl delší sérii útoků, při které vznikne šance, že se někde odkryje. Na méně zkušené štítaře pomáhá střídat hodně seky na rameno a nohu. Pokud jste vyšší, tak proti štítařům může pomoci sek šikmo seshora (s čepelí dolů), zvláště pokud mírně pootevřou štít.

Štítaři, pozor, neútočte štítem (ani jím neblokujte cizí zbraně), můžete někomu snadno pochroumat zápěstí.

Obouručka – v duelu méně výhodná, potřebujete hodně místa, abyste měli kam ustupovat, zatímco zasypáváte údery protivníka, který se k vám snaží přiblížit a dosáhnout na vás. Základ práce s obouručkou je rychlé agresivní sekání a protiútok, kdy uhnete a současně seknete. Nepřítel se musí bát, přiblížit se k vám. Když se budete s obouručkou převážně krýt, jste mrtví.

Dva tesáky – rychlé nohy jsou nutností. Ani ne tak rychlý běh, jako rychlý start. Pokud na vás nepřítel sekne, jděte k němu, vykryjte ránu, jedním tesákem udržujte kontakt s jeho zbraní (čímž ji zneškodníte) a druhým útočte. Potřebujete se soupeři dostat na tělo, ale pozor, ne sebevražedně! Nejvíc vážných zranění na bitvách utrží bezhlavě útočící bojovníci s krátkými zbraněmi.

Samotná jednoručka, jedenapůlručka – váš unikátní bonus je možnost zachytit soupeřovu ruku. Pozor, ránu je nejprve nutné vykrýt mečem a až poté chytat ruku. Už při krytí musíte vyrazit směrem k protivníkovi a velmi pečlivě načasovat okamžik, kdy chytit soupeřovu ruku (není pitomý a nenechá ji dlouho trčet vepředu, abyste ji mohli pohodlně chytit).

Meč a dýka - jednodušší, ale méně účinné je použít dýku jako malý štít, tj. hlavně na krytí. Obratnější a zkušenější bojovníci mohou využít výhody krátké zbraně, občas se nečekaně přiblížit k soupeři a zasypat ho ranami dýkou.

Méně obvyklé zbraně

Hůl a zbraň (obvykle tesák, ale na některých hrách jen dýka ale někde i meč) – hůl držte svisle v natažené (ale ne propnuté) ruce, co nejdál před sebou (na ruce je nutná pořádná rukavice). Hůl by měla být dost těžká, aby ji příliš nevychylovaly útoky nepřátel. Držte ji kus nad těžištěm, ať nemá tendenci se překlápět. Proti útokům ji mírně vychylujte do boku. Nezdá se to, ale když s ní chvíli cvičíte, je srovnatelná se štítem. Jen pokud máte k holi kratší zbraň, musíte poté, co vykrytím zablokujte protivníkovi zbraň, zvládnout rychlý krok dopředu, abyste na něj dosáhli.

Kopí (případně kopí a příruční zbraň) – stejně jako u obouruční zbraně zasypáváte nepřítele body a klamnými body. Nesmí se k vám dostat! Pokaždé, když odkloní hrot vašeho kopí, okamžitě hrot stáhněte a znovu ho na něj namiřte. Protivník musí považovat krok směrem k vám za sebevraždu. Nejnebezpečnější jsou štítaři, ti odkloní útok kopím nejsnáze, pozor i na rychlé lidi s krátkými zbraněmi. Pokud se soupeř dostane za hrot vašeho kopí, sklopte jej a kryjte s ním jako s holí. Ideálně ihned taste pohotově připravený tesák a bojujte jako holí a tesákem, dokud se soupeř zase nevzdálí.

Kopí (držené jednoruč) a štít – neobvyklá a poměrně slabá kombinace. Bojovat kopím jednou rukou je extrémně namáhavé, zvláště otáčení kopím. Takže nepříteli sekáním do kopí odklánějte hrot do boku, než ho stihne naklonit zpět, máte obvykle šanci útočit a navíc se brzy vyčerpá (alespoň pokud nemá extrémně lehké kopí).

Bojová hůl – překvapivě použitelná a vyvážená zbraň, jen nevyvážená pro rozšířené zásahové plochy (po zápěstí a kotníky), tam proti holi nemají štítaři šanci. Důležité je střídat útoky horním a dolním koncem, klíčová je také pohyblivost. Velmi pomůže praxe s točením holí při různých fireshow apod.

Myšlení

Až přestanete dělat v boji začátečnické chyby, přijde na řadu to nejdůležitější: začnete v boji přemýšlet, jak nad nepřítelem vyzrát.

Při boji se dívejte pozorně na nepřítele a učte se. Sledujte, jaké pohyby používá často a jaké dělá chyby. Pokud se opakuje, máte ho. Stačí vymyslet, jak využít jeho pohybů. Tím, že je opakuje, víte dopředu co udělá a není moc obtížné provést účinný protiútok. Když udělá nepřítel pohyb, zapamatujte si to. Když nepřítel pohyb zopakuje, máte potvrzeno, že ho udělá i někdy v budoucnu a vymyslete co na něj. Když nepřítel udělá pohyb potřetí, je mrtvý. To nejsou hezké kecy, to je dosažitelný fakt.

Šerm je vlastně jakási šachová partie. V okamžiku kdy vy i váš soupeř zvládnete všechny základní techniky a reakce, stává se z šermu spíše souboj v myšlení než v pohybu. Něco jako: "Když já naznačím tento sek, on se mi odkryje tady a já mohu zaútočit, on to ale samozřejmě ví a předvídá to a proto sice dvakrát provedu naznačení a útok, ale potřetí počítám s jeho protiútokem, na který už mám vymyšlený svůj protiútok." Až se přistihnete, že při boji takto přemýšlíte, gratuluji vám. Jste zkušený šermíř :o)

Boj více lidí najednou

Rozhodnutí zda bojovat

Cvičíte duel a už máte zhruba odhad, jak jste dobří a jak dobré protivníky zvládnete. Pamatujte, že v boji nemusíte přistoupit na nevýhodný souboj. Nepříteli můžete utéct, bojovat proti němu v přesile apod. Pokud je pro vás souboj nevýhodný, nebojujte! Musíte být schopni odhadnout nepřítele (viz následující odstavec) a zařadit si ho do následujících kategorií: zabiji ho rychle (duel ano!) / zabiji ho, ale bude mi to trvat (vyplatí se to?) / vyrovnaný souboj (většinou spíše nebrat) / nějakou dobu ho zabavím, než mě zabije (to může být výhodné) / zabije mě rychle (nikdy nebrat). Pokud jste slabí bojovníci, tak buď utíkejte nebo bojujte společně ve dvojici či trojici nebo se snažte držet dál a vypadat neškodně a číhejte, kdy si vás nepřítel přestane všímat a nastaví vám záda.

Odhad soupeře

Jak odhadnout, jak dobrý je nepřítel přede mnou? Vemte v potaz jeho zbraně (pro štítaře je výhodnější bojovat s obouručkou než naopak) a hlavně jeho um a zkušenosti (asi nejvíce vám napoví jeho věk a úroveň jeho kostýmu). Dřevařská komunita je navíc poměrně malá, většinu starších a zkušenějších lidí znáte a na menších bitvách si rychle zapamatujete, na koho si dávat pozor.

Útěk

Platí zde jedna důležitá zkušenost: neotáčejte se zády k soupeři, pokud nejste alespoň tři metry daleko. Pokud jste moc blízko, tak než se otočíte, protivník se přiblíží a pak už vás jen seká do zad. Musíte se nejprve dostatečně vzdálit čelem k soupeři.

Pamatujte, že při delším pronásledování (více než pár vteřin) nerozhoduje ani tak rychlost, jako motivace. Když budete prchat do kopce či do jinak nepříjemného terénu, je velká šance, že nepřátelům nebude stát za to, vás pronásledovat.

7. cvičení - "trojice"

Odhadnout, jak máte být daleko od nepřítele, který stojí před vámi, je mnohem snazší, než odhadnout, jak daleko stát od nepřátel, kteří stojí v prostoru okolo vás. Stále platí, že na vás nepřátelé nesmí dosáhnout bez kroku a přitom k nim musíte být co nejblíže, abyste na ně mohli zaútočit.

A teď již cvičení: tři bojovníci (s libovolnými zbraněmi) si stoupnou do trojúhelníku a bojují spolu. Nikdy se nespiknou dva na jednoho, ale každý útočí víceméně rovnoměrně na oba protivníky. Boj končí v okamžiku, kdy je jeden ze tří mrtev (bojuje se na tři životy). Vítězí ten, kdo během boje dal nejvíce zásahů (je dobré si v boji každý zásah potvrdit). Zvítězit můžete, i když zemřete. Abyste zvítězili, musíte sami aktivně útočit a musíte zabránit protihráči snadno zasahovat druhého protihráče (například tím, že na něj nebudete útočit). Nesmíte stát moc blízko nepřátelům, jinak vás rychle zabijí a nevyhrajete, ale ani moc daleko, protože pak nemůžete zaútočit na protivníka, který se vám odkryl (například když zaútočí na druhého protivníka) a nezískáte žádné zásahy. Pozornost, odhad vzdálenosti, pohotovost a pohyblivost jsou klíčové. Po skončení boje doporučuji cvičení zopakovat, ale předtím prohodit pozice dvou bojovníků, abyste si vyzkoušeli boj s nimi z obou stran (rozdíl je hlavně u štítařů). Samozřejmě také co nejvíce střídejte lidi, se kterými bojujete.

Boj v přesile

Jde o velmi častou situaci, kterou je třeba cvičit. Hlavně dva na jednoho, případně i tři na jednoho (i když to je většinou zbytečné). Pro víceméně rovnocenné protivníky je vhodné, aby osamělý bojovník měl pět životů a útočníci po dvou. Pokud útočí dva méně zkušení na jednoho zkušeného, mohou mít všichni po třech životech.

Rady pro útok v přesile: Musíte útočit a útočit oba! Útoky dvou osob najednou se velmi špatně kryjí i zkušenému šermíři. Snažte se stát vždy tak, abyste na nepřítele dosáhli oba. Nepřítel se vám bude snažit uhýbat a kličkovat, a tak musíte pohnout kostrou a být s ním oba neustále v kontaktu. Zatlačte protivníka do rohu, kde se nebude moci hýbat. Pokud bude chtít utéct, zastupte mu cestu (on do vás nesmí narazit). Nestůjte hned vedle sebe, ale tak, abyste útočili na nepřítele z poměrně velkého úhlu, vaše útoky se budou hůře krýt. Oba také musíte aktivně útočit. Pokud nepřítele neohrožujete, nemusí si vás všímat a může v klidu zabíjet vašeho kamaráda (a až ho zabije, zabije i vás). Vaše zdaleka největší šance na vítězství je útočit spolu. Překonejte strach ze silnějšího protivníka a útočte. Pokud jsou útočníci dostatečně zkušení (útočí najednou a hodně aktivně), nemá osamělý obránce moc šancí.

Rady pro obranu proti přesile: Rozděl a panuj! Snažte se rychlým a chytrým pohybem dosáhnout toho, abyste bojovali jen s jedním protivníkem. Postavte se tak, aby jeden protivník stál za druhým a překážel mu. Nejprve zabijte jednoho útočníka a poté už vás čeká jen duel. A teď koho zabít prvního: pokud je jeden z protivníků výrazně slabší, nebo se neumí moc dobře krýt, zabijte

nejprve jeho (půjde to rychle). Pokud jsou protivníci vyrovnaní, snažte se bojovat s tím pohyblivějším. Ten méně pohyblivý bude mít větší problém doběhnout k vám a vy budete mít snazší udržet se v boji jeden na jednoho. Aktivně útočte, protože váš hlavní cíl je RYCHLE zabít jednoho z útočníků. Nikdy se nenechte zahnat do rohu nebo na místo, kde nemůžete dostatečně manévrovat. Jakmile přijdete o pohyblivost, jste mrtví. Boj proti přesile se dá vyhrát, ale nutná je ochota pořádně si zaběhat.

Orientace

V boji více lidí je zcela klíčová. Musíte mít neustále dobrý přehled, kde jsou všichni přátelé a nepřátelé ve vašem bezprostředním okolí (i vzadu). Dosáhnete toho pomocí maximálního využívání periferního vidění, pohybu a občasného pootočení hlavou, kdy zkontrolujete prostor vlevo nebo vpravo za vámi. Musíte si hlídat hodně věcí najednou. Je to těžké, ale dá se to naučit.

V boji platí zlaté pravidlo: nejlépe se zabíjí nepřítel, který o vás neví (nebo si vás nevšímá). Nepřítel, který čeká vás útok, ho velmi pravděpodobně snadno vykryje, když ho ale nečeká, je zásah téměř jistý. Většina školáků umí velmi dobře dávat pozor, kdy na ně paní učitelka nedává pozor, aby mohli opisovat, zlobit apod. Vy sami stejně ostražitě dávejte pozor, kdy si vás nepřítel nevšímá (protože ho zaměstnal boj s vaším kamarádem, protože o vás neví, protože si myslí, že jste od něj moc daleko) a právě tehdy útočte. Buďte zákeřné potvory. I nováček, který ještě neumí moc šermovat, může být velmi užitečný, pokud je pozorný, pohyblivý a dokáže hbitě využít chyb nepřátel.

Pokud bojujete v duelu, snažte se natočit váš boj tak, aby záda vašeho nepřítele mířila směrem k bojišti (kde si jich všimne kamarád a nepřítele zezadu zabije) a sami naopak směřujte záda ke zdi nebo do prázdného prostoru, abyste se nemuseli obávat útoku zezadu. Když na vašeho nepřítele běží zezadu kamarád, nedívejte se na kamaráda a nijak soupeři nenaznačte, že mu hrozí nebezpečí. Pokud nějakému vašemu kamarádovi běží do zad nepřítel, varujte ho. Varování ale musí být adresné (žádné: "Pozor!" - nikdo neví, kdo má dávat pozor a na co). Nejprve vykřikněte jméno ohroženého (jinak neví, že se varování týká jeho) a poté označte nebezpečí (například: "Petře, záda!" je rychlé a dostačující.)

Pokud si na duel netroufáte, můžete ho předstírat a přitom se držet v trochu větší vzdálenosti, aby na vás nepřítel snadno nedosáhl a vy mohli rychle utéct. Pokud je nepřítel hloupý, pasivní nebo unavený, bude s vámi takto šaškovat a vy přitom můžete chytrým manévrováním nastavit jeho záda kamarádovi nebo sami sekat do zad nepřátel, kteří jsou po ruce. Pokud je nepřítel pomalý nebo moc daleko, vyplatí se i rychle se odtrhnout z duelu, přiskočit k zádům jiného nepřítele a zabít ho. Předem si spočítejte, kdo je nejhodnotnější cíl (obvykle nejnebezpečnější protivník).

Útoky zezadu

Mají několik úskalí: když už na někoho útočíte zezadu, nesekněte po něm jednou, ale zahrňte ho celou sérií seků (nepotřebujete ho zranit, ale zabít). Pozor, aby měly vaše útoky nápřah. Velmi často sestává, že první sek má pořádný nápřah, ale ty další jsou jen rychlé kydlení. Vřele doporučuji sekat každý sek z jiné strany (nebudete mít tak velkou tendenci šidit nápřah). Také dobře miřte a brzděte. Když útočíte zezadu, nepřítel se obvykle moc nehýbe a vy můžete seknout pečlivě precizně. Pozor na zásahy do krku a páteře, ideální cíl je zadek. Také si dejte pozor, ať při útoku zezadu do nepřítele nenarazíte.

Nejhorší kolize v boji vznikají, když si vás nepřítel na poslední chvíli všimne a rychle se otočí a rychle (ale bohužel většinou nekontrolovaně) sekne dozadu. Krom toho, že vás může bolestivě zasáhnout, také sám často nastaví místo zad nějaké citlivé místo. Proto je hloupost, když nepřítele varujete před svým útokem zezadu.

8. cvičení - "lov hlav"

Ve vymezeném prostoru (tělocvična, prostor vymezený stromy, keři, odloženými svršky apod. bojuje skupina bojovníků všichni proti všem. Kdo zemře, odchází a začíná pomalu počítat do deseti. Až dopočítá, hlasitě zvolá: "Stop" a tím ukončí hru. Vítězí ten hráč, který přežil a zasáhl nejvíc různých protivníků (je jedno kolik zásahů komu dal, za každého protivníka si počítá jeden bod). Tato pravidla vás nutí nezůstávat schovaný v koutě, ale aktivně pobíhat po bojišti a lovit "záda" nepozorných nepřátel (a hlídat si svá vlastní). Vhodná plocha pro tuto hru je asi 10x10m pro cca 10 lidí, 15x15m pro cca 20 lidí. Od 10-15 hráčů lze bojovat i ve dvoj či tří členných spolupracujících týmech, kdy hra končí, až se na předem dohodnutém místě sejde daný počet mrtvol (cca 1/5 účastníků). Body týmu jsou dány součtem zasažených protivníků od všech živých členů týmu.

9. cvičení - "kotel"

Druhé cvičení je podobné. Na srovnatelné ploše bojuje každý sám za sebe a vyhrává poslední živý. Podél každé strany se hýbe jeden lučištník, který je nesmrtelný, smí si chodit pro šípy a libovolně pálí po bojujících, přičemž upřednostňuje zbabělce, kteří se schovávají po stranách a v rozích a nebojují. Součástí taktiky je samozřejmě i nastavit protivníka zády k lukostřelci, který ho pak zabije. Pokud nemáte dost lukostřelců, stačí i dva na opačných stranách. Bojovníci a střelci se střídají. V podobných bojích jsou bojující pod velkým tlakem a orientace je opravdu náročná, takže pozor na kolize a bolestivé zásahy.

Taktická hodnota bojovníka

Váš přínos pro vaši stranu není dán jen počtem zásahů, které dáte mínus zásahy, které dostanete. Další (a často větší) složka vaší užitečnosti je dána tím, jak blokujete, ohrožujete, odlákáváte, zabavujete, tlačíte či jinak ovlivňujete nepřítele. Dva spolupracující bojovníci jsou mnohem nebezpečnější než dva samostatně bojující lidé. Klasickým přirovnáním je tým fotbalistů: pokud dobře spolupracují, vyhrávají, pokud hraje každý sám za sebe, nemají šanci. V bitvě je to hodně podobné. Protože na bitvě většinou nestojíte stále vedle svých známých, s kterými jste sehraní, musíte se naučit spolupracovat s cizími lidmi. Pomáhat jim, jak nejlépe můžete a umět využít jejich případnou pomoc. Nespoléhejte na velitele. Ti jsou na bitvě kvůli atmosféře a morálce. Většinou musí sami bojovat a navíc nemáte čas secvičit se před bitvou jako funkční jednotka. V bitvě musíte být schopni sami operativně rozhodnout, co máte dělat, abyste byli co nejužitečnější své straně. Pokud můžete, často se v boji na chvilku zastavte, bedlivě se rozhlédněte, vyhodnoťte situaci a rychle se rozhodněte, co a kde máte dělat (ideální je to například když přibíháte na bojiště po oživení).

Pozor, když se po oživení vracíte do bitvy (nebo když přibíháte jako posily), často je lepší počkat a přiběhnout ve větší skupině. Pokud má totiž nepřítel převahu, tak postupně zabíjí dobíhající bojovníky, kteří sami nic nezmůžou. Jen když přiběhne dostatečně velká skupina, která zvrátí převahu zpět pro vás, mají posily nějaký smysl. Pokud vyhráváte nebo je situace stabilní, není to nutné.

Nemusíte být ten, kdo nepřítele rozseká, občas stačí, když vás bude respektovat, když bude vědět, že s vámi musí počítat a že si nemůže dovolit vás ignorovat. Často už jen to, že stojíte někde s napřaženou zbraní a nepřátelé vědí, že umíte rychle seknout, znamená, že si nemohou dovolit zaútočit na vaše kamarády a ti mají mnohem snazší práci. Nemusíte zabít nejnebezpečnější protivníky. Zaměstnejte je, zabijte jejich kamarády okolo a poté se na ně vrhněte v přesile. Měli byste si být vědomi svojí "bojové hodnoty" a co nejvíce ji využít. Pokud nejste moc zkušený bojovník, ale dokážete delší dobu zaměstnat zkušeného nepřítele (v duelu nebo honěním se s ním po lese), udělali jste více než svůj díl práce, protože někde jinde měla vaše strana přesilu. Stejně tak pokud zabavíte více nepřátel, dáváte někde jinde svým kamarádům možnost útočit v přesile. A na druhou stranu, pokud máte převahu, musíte ji rychle využít agresivním (v dobrém slova smyslu) útokem v přesile, protože vaši kamarádi vám ji nedokáží zajišťovat věčně. Co nejdříve pobijte svoje nepřátele a běžte jim pomoci.

Další příklad, jak může taktické chování pomoci v boji (stalo se kdysi na jedné bitvě): na jednom místě se odehrávala velká bitva a do zad "hodné" armádě mířil velký přepadový oddíl padesáti "zlých". Ten ale cestou náhodou potkal desetičlennou skupinku hodných. Skupinka si uvědomila, že musí oddíl zastavit a zabavit a tak se na oddíl s velkým řevem vrhla, ale nezaútočila (byla by nejspíš rychle zmasakrována) a zastavila se pět metrů před nepřáteli. Ti ihned zastavili svůj postup do bitvy a chvíli váhali. Pokračovat do bitvy a nechat si v zádech deset odhodlaných nepřátel by byla sebevražda a tak se rozhodli nejprve smést skupinku opovážlivců a zaútočili na ni. Skupinka ale začala utíkat, a když to po sto metrech pronásledovatele přestalo bavit, zastavili a stáhli se, skupinka se opět zformovala, pronásledovala oddíl a vždy, když si jich přestal všímat, opět předstírala útok. Takto se dvacet minut honili po lese a onen přepadový oddíl se do bitvy vůbec nedostal, citelně tam chyběl a tak díky deseti chytrým bojovníkům bitvu vyhráli hodní. Být pro nepřátele hrozbou je často mnohem užitečnější, než zabít pár protivníků při sebevražedném útoku. Někdy je výhodnější i nebojovat.

Týmový boj

Boj v řadě

Řada (přesněji dvě řady proti sobě) jsou nejjednodušší a nejčastější formace, ve které se bojuje. Nejprve probereme situaci ve středu řady, později nás čeká její okraj a obíhání. Skvělými zbraněmi do řady jsou: kopí, meč a štít, obouručka a samozřejmě luk. Kratší zbraně jsou nevýhodné, nedosáhnou na nepřítele (vzdálenost řad je dána délkou nejdelších používaných zbraní). Klíčová věc, kterou si je třeba uvědomit při boji v řadě, je to, že nebojuji jen s nepřítelem před sebou, ale i s nepřítelem vlevo a vpravo a mohu spolupracovat s kamarády vedle sebe. Ve skutečnosti jsou mnohem běžnější zásahy šikmo do protivníků vlevo a vpravo. Nejčastější situací je, že po někom seknu a jiný protivník při seku zasáhne moji odkrytou paži či rameno.

Při boji v řadě je třeba být aktivní. To neznamená nutně útočit (což je proti zkušenému bojovníkovi sebevražda), ale nepřítele ohrožovat. Musí vás vnímat jako reálnou hrozbu (dáváte si na něj pozor, vaše útoky jsou poměrně časté a mají reálnou šanci ho ohrozit). On pak musí věnovat část své pozornosti vám a také musí omezit svoje útoky, aby se vám moc neodkrýval. Pokud toto dělá více lidí vedle sebe a přitom spolu spolupracují, je účinek velmi silný. Spolupráce nespočívá v domluvě typu: "sekneme na tři," ale v tom, že sleduji i situaci, ve které je kamarád a snažím se mu pomoci tím, že pokud na něj nepřítel nepříjemně dotírá, ohrozím ho. Pokud na mě protivník přede mnou útočí a nevšímá si okolí, nalákám ho malý kousek dopředu, aby se dostal na dosah mých kamarádů a ti ho (doufejme) pohotově zasáhnou z boku. Ideální je pasivní protivník, který si nevěří nebo se bojí a v řadě jen stojí a neútočí (nebo jeho útoky nejsou reálnou hrozbou - například stojí moc daleko nebo se hrozně rozmachuje, takže o nich víte dlouho předem), můžete se pak plně věnovat jiným nepřátelům. Málokdo ustojí soustředěný útok několika lidí najednou. Musí se intenzivně věnovat obraně, neútočí a začne ustupovat; a to je začátek konce.

V řadě je klíčový tlak. Tím není myšleno, že byste měli na nepřítele fyzicky tlačit, ale spíš velmi intenzivně útočit (vážně ohrožovat). Pokud začnou nepřátelé ustupovat, máte vyhráno. Když totiž někteří protivníci ustoupí, můžete se plně soustředit na ty, kteří zůstali stát a v přesile je rychle zabít. Navíc ustupující nepřátelé se často shluknou těsně k sobě, což je sebevražda (viz níže). Tlak také znamená postupovat. Jakmile mohu, jdu dopředu. Jakmile mohu, snažím se obklíčit nepřítele (útokům zepředu i z boku se špatně brání). Nestojím, nekoukám, neváhám, postupuji! Nepostuluji ale úplně bezhlavě, pokud neútočím vyloženě z boku či zezadu musí mě podporovat (postupovat se mnou) kamarádi po stranách. Když vběhnu sám mezi nepřátele, nezatlačím je a sám naopak zbytečně zemřu.

Pokud začnou lidé kolem vás ustupovat a vaše řada se začne hroutit, máte dvě možnosti: můžete zkusit zvýšeným úsilím, osobním příkladem a povzbuzujícími výkřiky zastavit ústup kamarádů a přejít do protiútoku (pamatujte, nepřítele zastavíte jen tak, že ho ohrozíte). Pokud to není reálné, beze studu se rozprchněte. Můžete být užiteční jinde a jindy, je hloupé zemřít zbytečně.

10. cvičení - "tlak řady"

V nějaké větší místnosti nebo mezi dvěma provazy v lese (aby byly pevně dané boky a řadu nešlo oběhnout) proti sobě bojují dvě vyrovnané skupiny. Mrtví odbíhají kousek dozadu (jen pár metrů), kde vždy dva odpočívají (u malého počtu bojovníků jen jeden). Když přiběhne třetí, vrací se první do boje atd. Takže bojující se neomezeně oživují a bitku nelze vyhrát vybitím nepřátel. Uprostřed je na zemi jasně vymezená plocha (můžete tam třeba natáhnout látku či v sále koberec) a obě řady se z ní snaží vytlačit protivníka (nesmí na ní mít nohy). Nějaký nebojující pomocník sčítá vteřiny, po jakou dobu drží plochu jednotlivé týmy a při předem daného limitu (50-100 bohatě stačí), boj ukončí. Jen varuji, boj při velkém tlaku je velice intenzivní, nenechte se strhnout emocemi a také buďte velmi opatrní. Riziko zranění je zde nemalé.

Hustota řady

Pokud jsou bojovníci více natěsno vedle sebe, mohou vyvíjet výrazně vyšší tlak. Pokud jsou ale příliš blízko u sebe, navzájem si překáží, nemohou pořádně sekat ani se krýt a příliš k sobě natěsnaní bojovníci jsou snadnou kořistí nepřátel. Vidět je to často při zdařilém obchvatu řady, kdy se obránci stáhnou k sobě, nemohou se pořádně hýbat, jsou obklopeni ze všech stran a z boje se stane masakr. Ideální hustota řady je zhruba jeden člověk na metr šířky. Je to tak proto, abyste měli volnost k pohybu a ještě dosáhli na

nepřátele vlevo a vpravo. Dělat řadu hustší má smysl jen tehdy, pokud zamýšlíte v daném místě intenzivním tlakem prolomit nepřátelskou řadu. Obecně je výhodnější řadu místo zahuštění natáhnout, protože pokud je vaše řada na boku delší než nepřátelská, může snadno obklopit tu nepřátelskou a jejich řadu svinout do zhoubného natěsnaného chumlu.

Pokud bojujete v řadě a vedle vás padne kamarád, musíte se automaticky posunout směrem k uvolněnému místu a "ucpat" ho. V boji neustále vnímejte, co se děje na obě strany vedle vás. Pokud potřebujete posily, volejte o ně. Pokud již řada kolabuje, prchněte.

Samozřejmě dbejte na to, z jak vyzbrojených bojovníků je vaše řada složena. Asi ideální je střídavá kombinace štítů (udrží velký nápor) s dlouhými zbraněmi (obouručky, kopí), které daleko dosáhnou, vzadu bohatě doplněné luky. Obecně jsou kopí a střelné zbraně ideální právě na boj v řadě. Zatímco běžnou zbraní dosáhnete na nepřítele naproti a jeho kamaráda vlevo a vpravo, kopím dosáhnete ještě o 1-2 lidi dál do boku. Není tedy problém ohrožovat nepřátele před sebou a přitom číhat, kdo z asi sedmi lidí, na které dosáhnete, zrovna nedává pozor a na něj útočit. U luků můžete naráz ohrožovat ještě víc lidí. Dobrý bojovník v boji stíhá hlídat tak dva tři protivníky, možná ještě k tomu jednoho lučištníka, ale ne víc. Takže obecné pravidlo: ohrožuj, pokud nepřítel udělá chybu, hbitě jí využij a sám útoč hlavně na ty, kteří si na tebe právě nedávají pozor.

Velmi výrazná převaha nastává v okamžiku, kdy jedna řada disponuje delšími zbraněmi, než druhá (píky, kopí, dlouhé obouručky). Nepřítele od sebe neudržíte dál, než na dosah svých zbraní a pokud je má delší, mění se boj pomalu v masakr. V takovém případě je nejlepším řešením nepřistoupit na boj v řadě (viz taktika níže).

Okraj řady

Zde by měli stát nejschopnější a nejaktivnější bojovníci, protože ti mají klíčovou úlohu: musí natáhnout svoji řadu a posunout její okraj dopředu, aby přesáhla řadu nepřátel a obklopila ji. Musí "zabalit" protivníky a donutit je k sebevražedné kruhové obraně. A také musí zabránit tomu, aby nepřítel udělal totéž jim. Je třeba výjimečné aktivity, tlaku a bojových schopností. Je nutné jít neustále vpřed a hnát nepřátele před sebou. Také hodně záleží na tom, jaké síly k tomu která strana vyčlení (v přesile se tlačí mnohem lépe :-)

Boj na okraji řady je sice náročnější, ale také dynamičtější a zajímavější.

Zálohy

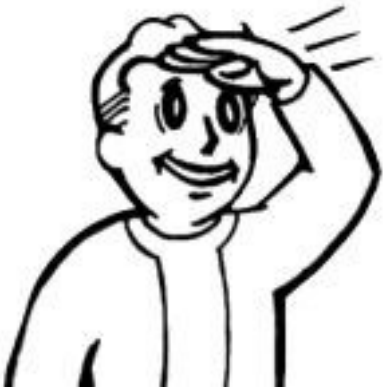

Na bitvách se bohužel velmi často setkáte s bojem, ve kterém nefunguje velení, všichni bojovníci si stoupnou do řady a pustí se do boje. Všichni si chtějí hlavně zabojovat a neohlížení se příliš na týmovou spolupráci. V ideálním případě velitel nebojuje, ale stojí za řadou, bedlivě sleduje situaci a k ruce má zálohu - skupinu zkušených bojovníků, kteří ho poslechnou na slovo. Ze začátku se záloha nezapojuje do boje a velitel ji využije až podle průběhu bitvy (jak známo, žádný bojový plán nepřežije setkání s nepřítelem, ten totiž spolupracuje jen málokdy :-). Záloha sleduje okolí a varuje před přepady, likviduje obíhače, doplňuje slabá místa v řadě (náhle padlo více bojovníků vedle sebe a hrozí zhroucení řady), zabraňuje obchvatu nepřítelem, případně v klíčový okamžik posílí vlastní obchvat. Několik málo lidí by mělo zůstat v záloze až do konce bitvy. Ano, lidé v záloze si tolik nezabojují, ale díky nim často vyhrajete. A můžete se střídat. Pozor, úlohu zálohy nemohou převzít lučištníci, ti sledují boj.

Obíhači

Rychlí běžci, kteří velkým obloukem oběhnou okraj řady, doběhnou do zad bojujícím a buď jich zezadu pobijí dost na to, aby se řada zhroutila, nebo alespoň způsobí dost zranění a zmatku (nepřítel se hloupě otočí po obíhači a tím odhalí svá záda svému stávajícímu protivníkovi), aby se "zaplatili". Častým cílem obíhačů jsou též vaši lučištníci. Obíhači s oblibou používají dvě kratší zbraně (vyšší kadence útoků a pověra, že štít zpomaluje :-) Klíčové jsou rychlé nohy, postřeh a ochota běhat. Uplatní se zde i lidé méně zkušení v samotném boji. Obíhač se nesmí nechat zatáhnout do duelu (kromě případu, který dokáže rychle vyhrát), pokud na něj někdo útočí, uteče mu. Jeho úkolem je dát zásahy, neutralizovat lučištníky či rozbít nepřátelskou formaci. U obíhání pozor, ať neběžíte moc daleko, mohli byste doběhnout až po boji.

Proti obíhačům pomáhá záloha. Sama nebojuje a sleduje, kdo obíhá (ona skupinka lehkooděnců na křídle řady je nápadná již před začátkem boje) a obíhače se snaží navázat do duelu a zabít (zálohu musí dělat někdo schopný). Obíhači mohou být nebezpeční, i když máte zálohu a to ve dvou případech: 1) obíhají lidé zkušení v duelech, kteří vaši zálohu poměrně rychle zabijí a pokračují nebo 2) obíhači dokáží dobře spolupracovat a je jich dost na to, aby útočili na zálohu dva na jednoho. Nepodceňujte své nepřátele, záloha musí mít adekvátní sílu.

Proběhnutí řady

Proběhnutí řady pomocí fyzického proražení (prostě se rozeběhnete a odstrčíte ty, co vám stojí v cestě) je nebezpečné a je zakázáno. Ale pokud se v řadě vytvoří mezera, můžete zkusit proběhnout na druhou stranu. Účelem je většinou vnést zmatek mezi nepřátele, případně, pokud jsou nepozorní, využít proběhnutí k útokům zezadu. Pamatujte, že proběhnutí je vždy riskantní (nemá smysl se o něj pokoušet s jedním či dvěma životy) a nikdy by nemělo být sebevražedné (po proběhnutí řady musíte být živí, pokud přitom zemřete, jen jste vyplýtvali svoje životy). Vhodný způsob je zaútočit na jednoho protivníka na kraji mezery a pak se rychle prosmýknout zády k druhému (ideálně v okamžiku, kdy ho zabaví kamarád vedle). Neprobíhejte vedle lidí s krátkými zbraněmi, jejich útoky nablízko jsou nebezpečné a velmi rychlé.

Kruhová obrana

Již jsem se o ní několikrát neuctivě zmínil výše. Platí, že čím víc je formace zaoblenější, tím je zranitelnější. Nepřítel na vás útočí z většího úhlu a snadno vás zasahuje z boku. Čím menší kolečko uděláte, tím víc jste ohroženi. Nikdy neposlouchejte hlupáky, kteří začnou volat po těsnějším sražení k sobě nebo po kruhové obraně. Pokud vás nepřítel obkličuje, roztáhněte svou formaci, běžte mu naproti. Pokud má nepřítel drtivou převahu, rozprchněte se. Armáda (i jen velká jednotka) má tendenci vybírat si podobně velké cíle. dvacet lidí nebude honit dva prchající (nehledě na to, že velká skupina je pomalá).

11. cvičení - "obrana krále"

K osamoceně stojícímu stromu si stoupne jeden člověk s dýkou - to je král. Celý boj se musí tělem (stačí i zadek) dotýkat stromu. Krále obklopí ochranka s libovolným vybavením. Útočníci (může jich být menší přesila, ale nesmí mít štíty, luky, obouručky a jiné "silné" zbraně) útočí ze všech stran a jejich úkolem je zabít krále. Obránci mají sice teoreticky převahu ve zbraních, ale brzy poznají, jak obtížné je hájit se proti útokům přicházejícím z velkého úhlu.

Boje skupin

Obecně platí pro taktiku boje skupin totéž co pro taktiku jednotlivců, jen v jiném měřítku: neflákejte se, útočte co nejvýhodněji (z boku, zezadu), napadejte nepřítele pokud možno v přesile. Využívejte váhajících, pomalých či zpožděných nepřátel a zabíjejte je postupně. Pamatujte na klasické: "Rozděl a panuj."

Rozptýlený boj

Protiklad boje v řadě. Často se používá výraz "vlčí smečka." Je vhodný v okamžicích, kdy je pro vás boj v řadě nevýhodný až sebevražedný (nepřátel je zjevně víc, mají vhodnější zbraně apod.) Například proti secvičené formaci tvořené píkami a velkými štíty naprosto nemá smysl jít čelně. Rozptylte se po jednotlivcích a malých skupinkách, za kterými se nemá smysl honit, a dorážejte na nepřátelskou formaci ze všech stran. Nepřijímejte duel, který pro vás není jasně výhodný. Raději pokračujte v běhu a hledejte nepřátele, na které byste mohli útočit zezadu. Buďte pozorní, pohybliví a využijte každé nepřátelské chyby. Pokud se nepřítel stáhne do kruhové obrany, mírným tlakem ho stlačte a pak ze všech stran zmasakrujte. Pokud vás nepřítel začne pronásledovat a roztrhá svoji formaci, ztratil svoji výhodu. Pokud je nepřítele velká přesila, jen prchejte a dotírejte (málokomu se chce běhat za pár jednotlivci) a čekejte, až budou podmínky lepší.

Boj podle způsobu oživování

Existuje rozdíl mezi tím, jak bojovat při jednoduchém střetu dvou armád, podle toho, zda se bojovníci oživují nebo ne. Pokud mrtví zůstávají mrtví, je klíčové protivníka zlomit. Obklopit jeho řadu, zhroutit ji a zmasakrovat zbylé. Pokud se nepřátelé oživují (většinou je daný počet oživení), tak jedno zlomení řady boj nerozhodne. Zabití nepřátelé se vrací zpět (tím rychleji, čím dál jste je zatlačili) a nezřídka vpadávají do zad vašim úspěšným křídlům. Boj s oživeními je více opotřebovávací záležitost. Než zemřete, musíte nepřátelům sebrat více životů, než jste měli. Ideální je zabavit silné bojovníky a co nejrychleji pobíjet ty slabé.

Kvesty

Velmi často jsou bitvy ozvláštněny nějakými úkoly. Máte hájit či obsadit nějaké místo, vybojovat nějaké předměty, přenést něco někam apod. Pak záleží na tom, zda chcete spíše vyhrát hru nebo si spíš hodně zabojovat. Nezřídka se stává, že většina bojovníků kašle na zadané úkoly (často ani neví, co mají vlastně dělat) a hlavně zabíjí nepřátele. Je to smutné, bitva může být mnohem zajímavější a pestřejší než jen střet armád. Vřele doporučuji se do kvestu zapojit, je to často velká zábava. Zjistěte si přesná pravidla (pokud vám je nesdělí velitelé, ptejte se organizátorů). Abyste vyhráli hru, musíte se chovat takticky, domluvit se, přemýšlet, občas nebojovat (je třeba hlídat nějaké místo nebo držet nepřítele v šachu). Výrazně vzrůstá potřeba rychlých běžců (bohu díky za ochotné lehkooděné nováčky). Kvesty jsou trochu jiné, než prostý střet, ale můžete je vyhrát ne proto, že vás bylo víc nebo jste měli víc životů či víc zkušených bojovníků, ale protože jste byli chytřejší a nápaditější, a to hřeje u srdce ještě více.

Tréninky

A ještě zmiňme pravidelné cvičení během roku (když je hezky, tak venku, za deště a v zimě v tělocvičně). Není to nutné! Ale je ověřený fakt, že lidé, kteří pravidelně trénují, jsou mnohem lepší bojovníci (zlepšuje se technika, postřeh a spolupráce) a navíc si udrží určitou úroveň fyzičky.

Ideální tréninku trvají cca 2 hodiny a konají se každý týden. Ale klidně se můžete scházet i méně často, o víkendu apod. Každé cvičení je užitečné. Velmi vhodné je, když trénuje dostatek lidí (min. cca 6-8, ideálně 10-20). Určitě je užitečné, když na trénincích potkáte co nejvíce různých lidí (s různými zbraněmi a různými schopnostmi) – kromě pravidelných cvičících zvěte i různé nepravidelné cvičící a návštěvníky. Velkou výhodou je, když je na tréninku i někdo dostatečně zkušený, kdo dokáže rozeznat a napravit různé chyby a poradit co a jak.

Trénink nemusí být žádné propracované cvičení a nudná dřina. Určitě by měl být zábavný. Nemá moc smysl drilovat jednotlivé seky a pohyby. Na začátku se zahřejte duely a poté střídejte různá cvičení (mnoho jich je uvedeno výše) a různé druhy hromadných bojů. Občas může někdo z vás připravit pro ostatní nějaké zajímavé kvesty a bojové hry. Dobrý trénink se od bitvy liší víceméně jen kostýmy a počtem bojujících (ale trénovat můžete i v kostýmech, jde o nejlepší způsob, jak ověřit jejich použitelnost v bitvě).

Vřele doporučuji u tréninků hodně komunikovat. Když si u kamaráda všimnete nějaké chyby (špatná technika, šidí nápřahy, nepočítá životy, moc do vás tluče, ...), hned po boji mu ji klidně popište a požádejte ho o zlepšení.

Pozor, u tréninků hrozí, že se postupně zvrhnou z poctivého cvičení v plané kecání. Nutností je cílevědomá snaha a neustále honění. Velmi se hodí přísný a zodpovědný "velitel".

Tak a dál už je to na vás. Když se budete snažit, uspějete :o)